

[שלא לתור אחר מחשבת הלב וראית העינים]

שפז שלא נתור אחר מחשבת הלב וראית העינים, שגאמר: ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. ענין לאו זה, שגמגעגו שלא ליחד מחשבותינו לחשב בדעות שהם הפך הרצת שהתורה בגויה עליו, לפי שאפשר לבוא מתוך כך למינות: אלא אם יעלה על לבו רוח לחשב באותן דעות הרעים יקצר מחשבתו בהם, וישנה לחשב בדרך התורה האמתיים והטובים; וכמו-כן שלא ירדף האדם אחר

מראה עיניו, ובקלל זה שלא לרדף אחר תאוות העולם הזה, כי אחריהם רצה, וכדי בגיון נקצף; וזהו שאמרו זכרונם לברכה: ולא תתורו אחרי לבבכם—זו מינות, ואחרי עיניכם—זו זנות, שגאמר: ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני.

שרש מצנה זו נגלה, פי בזה ישמר האדם מחטא ליי פל ימיו; והמצנה הזאת באמת יסוד גדול בדת, פי המחשבות הרעות אבות טמאות, והמצעשים ילדיהן. ואם ימות האדם טרם יוליד, אין זכר לבנים; נמצאת זאת המניעה שרש שפך הטובות יוצאות ממנה.

נדע בני, ותהי נא מרגלא בפומך, מה שאמרו זכרונם לברכה: עברה גוררת עברה ומצנה גוררת מצנה; שאם תשית דעתך למלאכת האונתך הרעה פעם אחת, תמשך אחריה כמה פעמים, ואם תזכה להיות גבור בארץ לכבש יצרך ולעצם עיניך מראות ברע פעם אחת, יקל בעיניך לעשות בן כמה פעמים; כי התאנה תמשך הפשר כמשך היין אל שותיו, פי הסובאים לא תשבע נפשם לעולם ביין, אבל יתאוו אליו תאנה גדולה, ולפי הרגילים נפשם בו תתוק עליהם תאנו; ולי ישתו כוס מים, יפוג יקד אש תאנות היין ויערב להם.

בן הדבר הזה: כל איש בהרגילו בתאוות ובהתמידו בהן, יתוק עליו יצרו הרע יום יום; ובהמנעו מהם, ישמח בחלקו תמיד כל היום, ויראה כי האלהים עשה את האדם ישר, ותמה בקשו חשבנות רבים ללא תועלת של כלום.

דיני המצנה זו קצרים, הרי בארנו בה רב עקרן.

ונוהגת מצנה זו בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ונקבות. ועובר על זה יחד מחשבתו בעיניו אלו שזכרנו, שמביאין האדם לצאת מדרך דעות תורתנו השלמה והנקייה ולהכנס בדעת המהבילים הפופרים, רע ומר; וכן מי שהוא תר

אחר ציניו, כלומר שהוא רודף אחר תאוות העולם, כגון שהיה משים לבו תמיד
להרבות תענוגים גדולים לנפשו מבלי שיבון בהן כלל לכונה טובה, כלומר
שלא יעשם כדי שיצמד בריא ויוכל להשתדל בעבודת בוראו, רק להשלים
תפצו בתענוגים—כל מי שהולך בדרך זה עובר על לאו זה תמיד, בכל עת
צסקו כמה שאמרנו.

ואין לזקין על לאו זה, לפי שאין מסוים שנוכל להתרות בו העובר עליו, כי
מהיות האדם בנוי בענין שאי אפשר לו שלא יראה בעיניו לפעמים יותר ממה
שראוי, וכמו כן אי אפשר לו שלא תתפשט המחשבה לפעמים יותר מן
הראוי, על כן אי אפשר להגביל האדם בזה בגבול ידוע; גם כי פעמים אפשר
לעבר על לאו זה מבלי שום מעשה, וכבר כתבתי למעלה שכל לאו שאפשר
לעבר עליו מבלי מעשה, אף על פי שעשה בו מעשה אין לזקין עליו, לפי
הדומה.